

Škůdci buku lesního

Ing. Zbyněk Slezáček, MSc.
Gramoflor

Školkařské dny Svazu školkařů ČR 2020
11.-12.2.2020

Významní škůdci buku

- stromovnice buková
- bejlomorka bukopupenová
- sviluška chmelová
- vlnovník bukopupenový
- Cílem prezentace je jejich rozpoznání a upozornění na rizika
- Program ochrany není součástí prezentace, ale výsledky pokusů jsou zmíněny ve sborníku

Stromovnice buková

- Obtížný škůdce kvůli voskové vrstvičce, která chrání larvy před účinkem postřiku

Stromovnice buková

- Přezimují matky v úžlabí pupenů
- První larvy se líhnou již od poloviny dubna, resp. v závislosti na teplotě
- Exponenciální růst populace
- Základem úspěchu je včasné nasazení ochrany

Stromovnice buková

- Problematikou ochrany se od r. 2009 intenzivně zabývá výzkumný ústav ve Šlecvicko-Holštýnsku
- Ochrana by měla začít s přípravky na olejové bázi ještě v období vegetačního klidu v době jarní aktivity přezimujících matek.
- Seznam dostupných přípravků není velký, jednak jej omezuje nebezpečí vzniku rezistence, jednak ochrana včel.

Stromovnice buková

- Nejlepší výsledky jsou s přípravkem Para Sommer v dávce 20 l/ha (úč. látkou je parafínový olej 654 g/l).
- Nezbytné jsou 2 aplikace, první ca. 14 dní před rašením a druhá při rašení, v okamžiku kdy se svléknou pupeny.
- Při dvou aplikacích (v rozpětí 14 dnů) a dávce 2.000 l jichy/ha byl výsledek méně než 1 mšice/list.

Stromovnice buková

- Výsledky pokusu zveřejněné v r. 2018:
- parafínový olej (Para Sommer) prokázal lepší účinnost než ostatní testované insekticidy (Mospilan, Spruzit Neu, Finalsán, NeemAzal, Promanal Neu).
- Odborná literatura zmiňuje ještě účinek přípravků Teppeki, Movento OD a Confidor WG, které však nebyly součástí výše zmíněného pokusu.

Bejlmorka bukopupenová

Bejlmorka bukopupenová

- Hmyzí škůdce s lokálním výskytem.
- Samice klade na jaře vajíčka do rašících pupenů.
- Poškození rašících listů se projevuje stáčením lístků do ruličky a hnědnutím v oblasti okolo střední žilky.
- Poškozené listy se stáčí rubovou stranou vzhůru, finálně dochází k odumření vrcholového pupenu.

Bejlmorka bukopupenová

Bejlomorka bukopupenová

Bejlmorka bukopupenová

Bejlmorka bukopupenová

Bejlomorka bukopupenová

Bejlmorka bukopupenová

Bejlmorka bukopupenová

- Bejlmorkou bývají napadány vrcholové části rostliny.
- Napadené rostliny reagují růstem postranních výhonů, které bývají napadeny druhou generací
- Další příznaky jsou nadměrné větvení a následné zababčení
- Postupné kladení vajíček do pupenů buku dokáže porost zcela zdecimovat

Bejломorka bukopupenová

- V příznivých podmínkách skleníků a fóliovníků se mohou vyvinout až 4 generace bejломorky.
- První generace napadá pupeny buku zpravidla začátkem května, druhá generace vylétá začátkem června, třetí koncem června a čtvrtá koncem července
- Důležité je podchytit první generace začátkem sezóny

Bejlmorka bukopupenová

- Správný termín pro 1. postřik je vytvoření 1. páru pravých listů, další postřiky následují ve 4-7 denních intervalech až do konce června.
- Odborná literatura zmiňuje dobrý účinek přípravků Nurel, Decis a systemického Mospilanu. Dobrý účinek má Movento, Karate ZEON a Vaztak 10 EC.

Sviluška chmelová

Sviluška chmelová

- Patří mezi roztoče
- Většina insekticidů je proti svilušce neúčinná
- Je to polyfág s celou řadou hostitelů, kromě buku napadá v lesních školkách osiku a jilm
- Je rozšířena po celé ČR
- Škodí především ve sklenících a fóliovnících

Sviluška chmelová

- Rychlost množení svilušky silně závisí na teplotě
- Při teplotě 14°C trvá vývojový cyklus 42 dní, při 24°C trvá 8-10 dní, při vyšší teplotě je ještě kratší, 3-4 dny.
- Při vhodných podmínkách se populace svilušky během 4 týdnů 50-ti násobně zvětší (10-15 generací)

Sviluška chmelová

- V prvním stádiu napadení jsou na listové čepeli desítky drobných světlých teček, nepravidelně soustředěných kolem hlavní středové žilky.
- Sviluška nejprve udělá několik generací na náletových plevelích, kde ji lze současně včas rozpoznat.
- Nejčastěji se vyskytuje na náletu topolu osiky a vrby jívy.

Monitoring svlušky na náletových dřevinách

Monitoring svlušky na náletových dřevinách

Monitoring svlušky na náletových dřevinách

Monitoring svlušky na náletových dřevinách

Monitoring svilušky na náletových dřevinách

Monitoring svilušky na náletových dřevinách

Monitoring svilušky na náletových dřevinách

Monitoring svlušky na náletových dřevinách

Sviluška chmelová

- Na spodní straně listové čepele jsou shluky oválných, průsvitně bílých vajíček, po listů se později pomalu pohybují světle žlutí jedinci (velikost kol. 0,5 mm).
- Larvy a nymfy jsou drobnější, dospělci mají dvě splývající tmavé skvrny.

Sviluška chmelová

Sviluška chmelová

Sviluška chmelová

- Poškození pokračuje mezinervální chlorózou, která je následována nekrózou od okraje čepele listu.

Sviluška chmelová

Sviluška chmelová

Sviluška chmelová

Sviluška chmelová

Sviluška chmelová

- V těžkém stádiu poškození tvoří sviluška jemné pavučinky. Posledním stádiem je úplné odumření listových čepelí a tím pádem veškeré asimilační plochy.
- Při silném poškození porostu jsou rostliny neprodejné.
- Sviluška do rostlin vypouští fytotoxické látky, proto silně poškozené rostliny nepřirůstají ani v následujícím roce.

Sviluška chmelová

Sviluška chmelová

Sviluška chmelová

Sviluška chmelová

- První preventivní aplikace akaricidy by měla proběhnout nejpozději začátkem června
- Tehdy dochází k pozvolnému nárůstu populace na náletových plevelech
- Další by měly následovat v minimálně týdenních intervalech.
- V případě rozšíření svilušky je vhodné aplikovat přípravky 3x v odstupu 3-4 dnů.

Sviluška chmelová

- Mezi účinné přípravky proti sviluškám patří např. Floramite 240 SC, Nisorun 10 WP, Omite 30 W, Talstar 10 EC, Vertimec 1,8 EC, Sanmite 20 WP, Masai, Milbeknock, Kiron, Kanemine, Envidor a další.
- Vedlejší účinek má i insekticid Movento 150 OD, určený proti bejlomorce.
- Dobrý účinek proti různým stádiím svilušky mají přípravky na bázi řepkového oleje a minerálních olejů (Promanal Neu, Micula).

Sviluška chmelová

- Síra (Kumulus WG 0,5% koncentrace) má dobrý účinek proti všem stádiím svilušky.
- V současnosti nejsou povolené žádné systemicky působící přípravky, tj. všechny dostupné jsou kontaktní, jen Vertimec Pro a Milbeckock jsou translaminární.
- U svilušek je známá rezistence vůči přípravkům, proto je třeba střídat akaricidy z různých rezistentních skupin.

Sviluška chmelová

- Řada přípravků nepokryje všechna stádia svilušek. Protože je třeba přerušit jejich vývojový cyklus, je nezbytné nasadit i ovicidy proti vajíčkům.
- Mezi ovicidy patří např. Floramite 240 SC, Nisorun a Masai, Apollo příp. Ordoval.

Vlnovník bukopupenový

- Patří mezi roztoče, je asi jen 0,1 – 0,2 mm dlouhý a pouhým okem neviditelný.
- Působí zvětšení a poškození pupenů vrcholových pupenů.
- Napadené pupeny neraší, zůstávají uzavřené a zduřelé, nebo se vyvíjejí ve zkrácený výhonek.
- Všechny části vyrašeného pupenu jsou ve svém vývoji silně zabržděné.

Vlnovník bukopupenový

Vlnovník bukopupenový

- Masové rozšíření po celé ČR
- Hospodářské škody způsobuje i na venkovních porostech
- Na roztočíka dobře účinkuje přípravek Kumulus WG (úč. látka síra), který se v době růstu buku aplikuje nejméně ve 14-ti denních intervalech.
- Účinkují i některé akaricidy, literatura zmiňuje Envidor, Kiron, Masai, Milbeknock a Vertimec

Vlnovník bukopupenový

Vlnovník bukopupenový

Závěr

- Veškeré pesticidy proti škůdcům na buku je ideální aplikovat motorovým rosičem.
- Smáčedla zlepšují pokrytí listové plochy.
- Většinu přípravků lze vzájemně kombinovat.
- Zásadním opatřením jsou preventivní prohlídky sadebního materiálu buku lesního, včasné určení škůdce a včasná aplikace ochrany.

Poděkování

Přeji Vám mnoho úspěšně vypěstovaných,
dobře prodaných a včas zaplacených kultur!

Děkuji Vám za pozornost!